

Posudek na diplomovou práci

BRUNA, Petr: *Odpor Rakušanů proti jaderné elektrárně Temelín. Analýza rakouského protijaderného konsensu. Diplomová práce předložená k obhajobě na Institutu mezinárodních studií UK-FSV. Praha 2011, 97 s.*

Diplomová práce P. Bruny se zabývá tématem, které sice tvoří stabilní *evergreen* bilaterálních vztahů mezi Československem resp. Českou republikou a Rakouskem již od 80. let minulého století, po r. 2000 však nabylo – po nástupu vlády koalice ÖVP/FPÖ ve Vídni a v závěrečném „finiši“ jednání o přístupové smlouvě ČR k EU – mimořádné brisance. Jak už avizuje název práce, autor se soustřeďuje pouze na rakouskou perspektivu vnímání tohoto problému a zajímá jej především proces vzniku rakouského protijaderného konsensu, který je pevně ukotveným a dlouhodobým faktorem rakouské vnitřní i zahraniční politiky a zřejmě jím zůstane – minimálně ve střednědobém časovém horizontu – i do budoucna. Odborně-technickou stránku věci (v užším slova smyslu) ponechává autor stranou, resp. zmiňuje ji jen v nejnútnejších souvislostech. Ta ostatně hrála při eskalaci tohoto česko-rakouského konfliktu jen podružnou, „asistenční“ roli: odborná grémia a odborné expertizy byly do diskusí involvovány pouze *ad hoc*, často „na objednávku“ a s předem známým výsledkem (dle intencí zadavatelů příslušných posudků).

V návaznosti na německého historika B. Rusineka vychází autor při formulaci metodologie své práce ze skutečnosti, že v době „superstruktur“, v nichž jsou technokratická stránka a společenský život člověka velmi těsně propojeny, se velké energetické stavby (zde jaderné elektrárny) staly otázkou nejenom ekonomicko-technokratickou, nýbrž i společenskou, etickou a morální (ne náhodou nyní v SRN spolurozhodovala o dalším osudu německých jaderných elektráren široce obsazená „etická komise“!). Autor vidí spor o Temelín mj. i jako střet odlišných *politických kultur*, přičemž vychází z široce pojaté definice politické kultury od M. Skovajsy (navazujícího zde ovšem na starší klasickou definici Almonda/Verby). V rámci tohoto vymezení pak problematiku zkoumá – po nutném úvodu do materie jako celku – v šesti souvisejících a navzájem se ovlivňujících dimenzích: *historické dimenzi* (s vylíčením přechodu od státní projaderné politiky přes rozpad projaderného konsensu až po stabilizaci jeho pravého opaku), *dimenzi předsudků* (s popisem propojení antijaderného postoje rakouské veřejnosti i politiky s tradičním negativním obrazem ČR a Čechů, který se bezprostředně před vstupem ČR do EU ještě více zhoršil), *stranickopolitické dimenzi* (se zasazením tématu do politiky a programatiky jednotlivých parlamentních politických stran a s exkursem o lidové iniciativě „Veto gegen Temelín“), *mezinárodní dimenzi* (s retrospektivou vzniku a jednotlivých fází rakouské protijaderné zahraniční politiky, především na evropské úrovni, v regionální politice a v bilaterálních vztazích k ČR), *federální dimenzi* (s užitečným výkladem a možnostech zemské politiky v rakouském federálním uspořádání, především na příkladu „vedlejší“, s vídeňským centrem často zcela nekoordinované zahraniční protiatomové politiky zemských vlád v Horních a Dolních Rakousích) a v neposlední řadě též v *mediální dimenzi* (zejména na příkladu manipulativního zpravodajství nejrozšířenějšího rakouského deníku *Krone* a jeho propojení a interakcích s rovinou stranickopolitickou), charakterizované zjištěním W. Magora, že „...žurnalistika v podání 'Krone' nabyla podoby kampaně neboli publicistického konfliktu, který není vnesen zvenčí do médií, ale vznikají jako iniciativa médií.“ (cit. dle s. 74).

Autor ve své diplomní práci poměrně přesvědčivě doložil vznik a existenci většinové *protijaderné (politické) kultury* a popsal i faktory, které ji drží a budou zřejmě i nadále držet při životě. Nelze ale s autorem zcela souhlasit, že by po silné eskalaci sporu mezi ČR a Rakouskem zmizela jedna z dimenzí problému, tj. evropská dimenze: i když zmizel „předvstupní“ donucovací/vyděračský potenciál nerovné pozice obou států vůči EU, i nyní není aktivizace evropské konfliktní linie zcela vyloučena, zejména po zostření protijaderného kursu vlády SRN (tak lze ostatně hodnotit i aktuální relace z diplomatického prostředí). V tomto smyslu lze autorovy úvahy o ritualizaci problému na „udržovací“ úrovni, kdy se „ve skutečnosti však nic převratného dít nebude“, zařadit spíše do oblasti realistických přání – sice realistických, ale přesto *přání*.

Předložená práce je logicky členěna, metodologicky jasně vymezena a zpracována na základě poměrně reprezentativního souboru pramenů a literatury. Nápadná absence reakcí a postojů z Čech v rozvrhu práce je přitom plně zdůvodnitelná: i rakouská média přirovnala komunikaci rakouské politiky s českou stranou k červenému telefonu, který stojí sice na stole, ale pro jistotu není téměř nikdy připojen k síti. Rušivě však působí četné překlepy a pravopisné chyby, které se v textu vyskytují více než přiměřeně.

Diplomovou práci Petra Bruny doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci – v případě přesvědčivé ústní obhajoby – stupněm *výborně*. Navrhuji, aby v rozpravě p. Bruna blíže osvětlil ohlas této problematiky v rakouské odborné literatuře (a to i ve specializovaných kvalifikačních pracích, s kterými pracoval) a způsob a kvalitu jejího zpracování.

V Praze 8. června 2011

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.
Institut mezinárodních studií UK-FSV